

TOMASZ GOBAN-KLAS

prof. dr hab., socjolog i medioznawca, kierownik Katedry Komunikowania i Mediów Społecznych na Uniwersytecie Jagiellońskim. Wykładał m.in. w Instytucie Studiów Europejskich w Wiedniu, Uniwersytecie Stanu Nowy Jork w Buffalo (tam też kierował Polskim Akademickim Centrum Informacyjnym). Stypendysta paryskiej Sorbony, Fulbrighta na Uniwersytecie Stanforda oraz The Annenberg School of Communications (Los Angeles i Filadelfia), Korea Foundation oraz NATO. Był m.in. członkiem KRRiT.

Spośród licznych książek warto wymienić podręcznik z zakresu teorii i socjologii mediów (1978 i 2004) i wydaną w USA analizę polityki medialnej w Polsce od 1944 roku

The Orchestration of the Media. W książce *Cywilizacja medialna. Geneza, ewolucja, eksplozja* ukazuje historię i rozwój mediów, rozumianych jako instrumenty utrwalania i przekazywania informacji w czasie i przestrzeni.

Skala i intensywność wykorzystywania mediów powoduje kształtowanie się społeczeństwa określanego jako społeczeństwo zmediatyzowane.

Jest to pierwsza polska książka tak szeroko ujmująca temat, przeznaczona dla studentów dziennikarstwa i kierunków pokrewnych.

Spis treści

Od autora 5

Komunikowanie i media 9

- Komunikowanie i narodziny mediów 11
 - Człowiek-komunikator (*Homo communicans*) 11
 - Komunikowanie jako proces 14
 - Mowa utrwalona 16
 - Media i terminy pokrewne 18
 - Model przekazu informacji 21
- Media masowe 23
- Mediamorfozy i transformacje społeczne 26
 - Wielkie okresy zmian medialnych 26
 - Mediamorfoza jako symbiotyczny rozwój mediów 28
 - Techniki medialne i ich konsekwencje społeczne 31
- Poszukiwanie nazwy nowego społeczeństwa 34
 - Krzemowi samuraje i ich społeczeństwo 37
 - Spółeczeństwo sieciowe 39
 - Narodziny społeczeństwa medialnego 41

Geneza mediów: utrwalanie i powielanie słowa 45

- Pierwsza mediamorfoza: pismo 47
 - Protomedia 47
 - Od rysunku do hieroglifów 49
 - Alfabet jako rewolucja komunikacyjna 51
 - Kamień i papier – czas czy przestrzeń? 52
 - Od papirusu do kodeksu 53
 - Biblioteka 55
 - Benedyktyńska cierpliwość w *scriptorium* 56
- Druga mediamorfoza – druk jako obieg wiedzy 57
 - Chińska tradycja i europejska przedsiębiorczość 57
 - Gutenberg i jego ruchome czcionki 58
 - Cenzura druków 61
 - Mechaniczne pisanie 65

Ewolucja i ekspansja mediów: początki cywilizacji medialnej 67

Trzecia mediamorfoza: propaganda i informacja dla mas 69

Druk jako oręż polityczny 69

Rozkwit propagandy 70

Prasa jako źródło informacji 72

Od pras Gutenberga do maszyn rotacyjnych 77

Od gazety elitarnej do tabloidu 79

Media jako nośnik reklamy 81

Czwarta mediamorfoza: ikonosfera dla mas 85

Magazyny ilustrowane – kultura dla dam 85

Fotografia – obraz światłem rysowany 86

Bracia Lumière i narodziny kina 90

Od kinoteatru do kina domowego 92

Gatunki filmowe 92

Elektroniczny gość. Historia obrazu telewizyjnego 93

Telewizja kablowa 96

Piąta mediamorfoza: – muzyka i słowo dla mas 97

Nagrywanie dźwięku 97

Nagrania muzyczne 101

Magnetofon 102

Radio jako telegraf bez drutu 103

Rodzaje fal radiowych 105

Od Radiotelegrafu do radiofonii 106

Szósta mediamorfoza: łączność dla mas 108

Telegraf – wiktoriański internet 108

Faksowanie – transmisja obrazów 111

Telefon – intymność na odległość 112

Telewizja z kosmosu 114

Implozja i eksplozja mediów: platforma cyfrowa 117

Siódma mediamorfoza: ucyfrowienie mediów 119

Prawa mediów według McLuhana 119

Super maszyna: droga rozwojowa komputera 121

Abakus i arytmometr – pierwsze przyrządy liczące 121

Babbage i jego prototyp komputera 122

Konstruktorzy maszyn liczących 123

Komputer jako maszyna uniwersalna 130

Kodowanie analogowe i cyfrowe 133

Ucyfrowienie mediów 137

Fonografia cyfrowa	137
Fotografia cyfrowa	141
Holografia i obraz trójwymiarowy	142
Doskonalenie obrazu telewizyjnego	143
Telewizja cyfrowa	145
Cyfrowa konwergencja mediów	146
Od jednokierunkowych mediów masowych do mediów interakcyjnych	147
Ósma mediamorfoza: sieciowanie mediów	148
Krótki kurs historii internetu	148
Ontologia internetu, czyli sieć czy nie-sieć	152
Dziewiąta mediamorfoza- mobilność medialna	154
Telefon oderwany od drutu	154
Mobilność i przenośność	155
Samochodowe radio cyfrowe	158
Połączenia bezprzewodowe i <i>bluetooth</i>	161

Mediatyzacja życia: na dobre i na złe 163

Teleświat i McWioska	165
Glokalizacja: kurczenie i rozszerzanie się świata	165
Glokalizacja, czyli globalne z lokalnym	174
Konsumpcja w globalnym świecie	174
Glokalność i tożsamość	178
Elektroniczna zagroda	183
Biuro elektroniczne i telepraca	188
Od szkoły do m-edukacji	191
Od biblioteki do multiteki	196
Niedotykalne pieniądze	200
Diagnozowanie na odległość	202
Twórca z komputerem	204
Klawiatura zamiast pióra	204
Sztuka w świecie mediów	207
Wojna informacyjna: wywiady i maskarady	210
Terroryzm a media	214
Medialna agora	216
Dylematy polityczne	221
Problemy prawne	223
Prawa obywatelskie w społeczeństwie medialnym	223
E-administracja, sprawny rząd i urząd	233
Państwo nadzoru i inwigilacja	235

Arena i amfiteatr medialny	238
Multimedia – zabawić się na śmierć	243
Człowiek jako medium dla mediów	244
Pokolenie SMS-ów	245
Medialność i mobilność	252
Media i my	252
Psychologiczne aspekty nowych mediów	254
Medialne gry i zabawy	255
Telewizyjne okulary	256
Kolumbowie internetu: kompetencje medialne i edukacja medialna	257
Koszt dostępu	258
Wykluczenie społeczne	259
cd@cywilizacja.medialna.pl	260
Bibliografia	263
Chronologia ważniejszych wynalazków medialnych	268
Indeks	280
Spis zdjęć	284